

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2455
 Izdaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po seniku / Oglaš
 sprejema tudi oglašni edidelek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čkovni račun št. 11.409

Usodna borba sodobne Nemčije

ZADNI DNEVI UMIRAJOČE DEMOKRACIJE.

V Nemčiji, tisti kulturni Nemčiji, ki se ponaša s svojo filozofijo, znanostjo, tehniko in prusko disciplino, se bje že mesece nenapovedana državljanska vojna. Ob belem dnevu, sredi prometnih ulic in pred očmi policije ter oblasti pokajo samokresi, bliskajo se noži in kdaj pa kdaj zadržajo s tovornih avtomobilov strankarskih bojnih formacij celo strojnice. Po pločnikih padajo mrtveci in ranjenci. Vse bolnišnice so jih polne. En sam spopad v hamburškem predmestju Altoni je zahteval 12 mrtvih in preko 50 ranjenih! Kakor na fronti za časa krvave svetovne vojne! Politični argument ni več ideja, ampak krogla, bodalo, palca. Vsa ogromna Nemčija, osredje Evrope, središče kulture in civilizacije, je spremenjena v bojišče. Od severa do juga, od vzhoda do zahoda odmevajo bojni kriki in na velikih zborovanjih se napovedujejo pokolji, ki tisoč let ne bodo pozabljeni. Besede, ki so jih izrekli zadnje dni Hitler, Strasser, Göbels, pa tudi njihovi komunistični nasprotniki, so strašne; in če se le deloma uresničijo, potem se bliža Nemčija časom, ki si jih niti predstavljati ne moremo.

Vse to se dogaja v državi, ki ima zakonito vlado, sodno moč in sodne ter policijske organe; vse to se dogaja v državi, ki je imela vso možnost, da bi zopet ustavila red in mir. Ni imela pa moči in volje, ki bi bila za to potrebna. Državniki so oboje izgubili in izgubili so tudi krmilo. Strasti ekstremizma so pluskale preko krova potapljačice se republikanske demokracije. Onesposobilost jo je za akcijo, in sedaj mora nemočna, sabotna in zbegana gledati razvoj dogodkov, prepuščajoč jim svobodno pot v negotovost. Prepozno je, da bi zaustavila poplavo, da bi zadržala razbesneli element strankarske strasti. In če je bila kdaj analogija med dogodki v politični zgodovini popolna, potem je med nekdanjo vlado Facte v Italiji pred fašistovskim pohodom na Rim in med sedanjo vlado državnega kancelarja von Papena v Nemčiji več ko popolna. Skoraj po docela istem redu kakor pred desetimi leti v Italiji, se razvijajo sedaj dogodki v Nemčiji. Demokracija umira; duši se v lastni prizanesljivosti in bivši kratkovidnosti.

Srednja linija demokracije je v Nemčiji že danes skoraj izločena in bo izločena še bolj po državnozborskih volitvah, pa naj izpadajo že tako ali tako. Malo je verjetno, da bi si narodni socialisti priborili v državnem zboru absolutno večino, še manj seveda, da bi zmagali komunisti, toda demokracija par-

lamenti, toda demokracija parlamentarna vlada vseeno po prvem avgustu ne bo več mogoča. Premočni so njeni nasprotniki, da bi jih mogla s kakršnimi koli sredstvi prisilili do spoštovanja miru in reda ter konstruktivnega sodelovanja. Možna je tedaj edino še ena pot: diktatura. Ali diktatura demokracije, ki v tem trenutku ipso facto neha biti demokracija, ali pa diktatura ekstremistov z desne, odnosno z leve. Zdi pa se, da je prva ugodni čas že zamudila in se tako sama obsodila na smrt. Dasi je poznala sličen razvoj v Italiji, je upala, čakala in oklevala, dokler ni igre izgubila. Ostaja zato samo še oblast ekstremistov. Hitlerjevci, ki so si znali s silnim zaletom demagogije osvojiti široke mase srednjih slojev in mladino, vzgojeno nekritično v razrovanj dobi povojnih let, so na vrsti prvi, njihovi enakovredni nasprotniki komunisti so številčno in organizatorično daleč za njimi in imajo mimo tega proti sebi tudi sedanjo državno oblast.

Tako je skoraj docela gotovo, da bo morda že v najkrajšem času Adolf Hitler državni kancelar in narodna socialistična stranka edina in absolutna vladarica usode nemškega naroda in nemške države. Kakšen bo razvoj potem, si ni težko predstavljati, če poznamo vsak dan sto in stokrat ponavljane besede Hitlerja, Strasserja, Göbelsa in njihovih pristašev od poslancev do zadnjih agitatorjev. Nad Nemčijo bo legla železna pest terorja in zdrbila vse, kar se ji slepo ne bo pokorilo. In ker Nemčija ni Italija, bo tam treba veliko, neprimerno veliko več krvi, kakor je je bilo treba v Italiji. Židje, ki niso slabi kalkulaterji, se tega prav dobro zavedajo in se v trumah izseljujejo iz bodoče Hitlerjeve »trete države«. Samo na Dunaju in v Avstriji jih je baje že okoli 30.000! Tako je sedanje klanje v Nemčiji pravzaprav šele uvod v ono, kar se pride, če se v zadnjem trenutku ne zgodi čudež; ker samo čudež bi nemški narod lahko še rešil pred temno usodo bodočnosti.

Zmaga ekstremnega nacionalizma v Nemčiji bi pa pomenila tudi konec demokracije v Avstriji in morda še kje drugje. Hitlerjevo gibanje se v naši severni sosedbi širi z naravnost bliskovito naglavo, in potrebna mu je le še Hitlerjeva absolutna zmaga v Nemčiji, pa bo namah zamorilo vse, kar je bilo pred njim. S tem se pa nemški fašizem dotakne tudi naše jugoslovanske meje in jo skupaj z italijanskim stisne z dveh strani.

Ameriški napad na Evropo

HEARSTOVO PREDAVANJE V NEWYORSKEM RADIU

WASHINGTON, 20. julija. Kralj ameriškega tiska Walter R. Hearst je imel v newyorškem radiu predavanje, v katerem je silovito napadel evropske države. Evropejci so se pred leti, je dejal Hearst, kakor divje zverji borili med seboj, dokler niso docela omagali. Tedaj so poklicali na pomoč Ameriko, ki je za zavzevala žrtvovala vse svoje sile in jim prinesla zmago. Za to intervencijo je poročila Amerika milijarde dolarjev in še več milijard je vojaškim se državam posodila, ker je zaupala v njihovo poštenje.

Po vojni so se Američani lotili dela, garali so, pošteno plačevali davke in vse obveznosti, dočim so evropske države slavile zmago, razpravljale, pozabljale na davke in valile vsa svoja bremena na Nemčijo. Sedaj pa so te države sklenile

gentlemanski agreement, ki ima ta nepošten namen, da se pristavi Amerika, da črta vojne dolgeve. Kdo pa more onega, ki prelomi dano besedo, še imenovati gentlemana. Bilo bi torej bolje, da bi ta sporazum imenovali aranzma organizirane bande.

MORATORIJ V BRAZILIJ

RIO DE JANEIRO, 20. julija. Vlada je sklenila, da proglasi moratorij za vse trgovske dolgeve. Naredba je bila danes že izdana.

RIO DE JANEIRO, 20. julija. Tu pričakujejo delegate ustašev iz Sao Paula, ki se bodo posvetovali s predsednikom Vargasom radi podpisa panbrazilskega sporazuma. Vlada čete so vstaše noraj

Prvi sporazumi v Ženevi

RAZOROŽITVENA KONFERENCA SE PREKINE S SPORAZUMOM O KEMIJSKI IN BAKTERIOLOŠKI VOJNI, TANKIH IN LETALIH. FRANCO-SKA ZMAGA.

ŽENEVA, 20. julija. Na posvetovalnih razorožitvenih konferenca je bil dosežen sporazum o vprašanju kemijske in bakteriološke vojne ter o vprašanju tankov, težkih topov in organizacije mednarodne kontrole. Sporno je samo še vprašanje omejitve, vojnih skladišč demontiranih letal za bombardiranje. Prav tako se bo treba tudi še sporazumeti glede takozvanega Beneševskega dokumenta, ki predlaga, da se opuste vsa politična vprašanja. To se pravi, da ostane nerešena zahteva Nemčije po pravici do oboroževanja.

ŽENEVA, 20. julija. Kakor že javljeno, so se posvetovalni delegatov zaključila s sporazumom o prvem delu razorožitvene konference. Sedaj se pripravlja samo še uvod za dokončna posvetovalja. V tem pravcu sta bili postavljeni dve načeli: 1. Substantivno znižanje celokupnega oboroževanja na vodi, na kopnem in v zraku. 2. Znižajo se prisilna sredstva. Konferenca se je tudi sporazumela, da se zniža tonaža tankov, da se popolnoma prepove kemijska in bakteriološka vojna in da se imenuje poseben kontrolni odbor za oboroževanje z zelo širokimi pooblastili. Razprava o letalih in

topništvu se še nadaljuje, prav tako tudi o sporazumu glede odreditve nadaljevanja dela konference po poudarjenih. Takrat se bo v glavnem razpravljalo o omejitvi vojnih izdatkov.

ŽENEVA, 20. julija. Ves včerajšnji dan je bil posvečen delu za stilizacijo resolucije o sporazumih prvega dela razorožitvene konference. Glede posebnega letalstva sta se francoska in angleška delegacija sporazumeli tako, da bo konferenca zaenkrat sklenila le prepoved letal za bombardiranje. Vsi delegati upajo, da bo resolucija že danes sestavljena in sprejeta. Glavni poročevalec dr. Beneš je dejal časnikarjem, da se morajo rešiti samo še nekatera nebitvena vprašanja.

PARIZ, 20. julija. Listi razpravljajo z vidnim zadoščenjem o sporazumu Francije, Anglije, Amerike, Italije in Japonske na razorožitveni konferenci v Ženevi ter upajo, da bodo še sporna vprašanja danes gotovo rešena. Sklep o civilnem letalstvu, ki bo pozneje internacionalizirano, pozdravljajo kot francosko zmago. Omenjajo pa tudi, da bo Nemčija proti temu sporazumu protestirala.

Imperialna konferenca v Ottawi

PRIHOD DELEGACIJ V QUEBEC IN OTTAWO. PRISRČEN SPREJEM. SEJE MED VOŽNJO PREKO ATLANTSKEGA OCEANA.

LONDON, 20. julija. Parnik »E x p r e s s o f B r i t a i n« je kljub majemu karambolu srečno pripeljal v Quebec angleške delegatke za imperialno konferenco v Ottawi. V pristanišču so se zbrale ogromne množice ljudi in navdušeno pozdravljale delegatke in eksperte, ki so se preko noči nastanili v quebeških hotelih, včeraj pa nadaljevali pot v Ottawo, kamor so že dospeli.

Za časa vožnje preko Atlantskega oceana je bilo vseh sedem članov britanskega ministrstva stalno okupiranih z delom za nastop na konferenci. Selam je predsedoval minister Stanley B a l d w i n. Kakor se doznava, je bilo glavno vprašanje, o katerem se je razpravljalo, poročilo o politiki združenega imperija. To poročilo bo prečitano v Ottawi že takoj ob otvoritvi konference. Prečital ga bo Baldwin.

Program konference je sicer že izdelan, podrobna procedura pa se bo določila šele na sestanku ministrov s kanad-

skim ministrskim predsednikom Bennetom. O splošnih vprašanjih se bodo sporazumeli vsi delegati najbrže takoj, čim se sestanejo. Material za imperialno konferenco je pripravljala londonska vlada že 6 mesecev. Za časa vožnje preko Atlantika so se pa angleški delegati posvetovali tudi z delegati Indije, Južne Afrike in Južne Rodezije. Atmosfera posvetovalij je bila zelo iskrena. Delegati Avstralije in Nove Zelandije so prispeli preko Tihega oceana, Nove Fundlandije pa preko Quebeca. Seje se bodo pričele jutri.

OTTAWA, 20. julija. Sklenjeno je, da se bo irska delegacija pri jutrišnji otvoritvi imperialne konference za časa vdanostne izjave angleškemu kralju odstranila iz zborovalne dvorane. Irska delegacija izjavlja, da je zanjo mnogo važnejše zavzeti se za gospodarske interese, kakor udeležiti se politične manifestacije, katere namen je samo povečevanje britanskega imperija.

Nevihita v Prekmurju in Medmurju

ČAKOVEC, 20. julija. Predvčerajšnjim je v Medmurju in Prekmurju divjala huda nevihta. Strela je udarila v več poslopij in napravila mnogo škode. V Čakovcu je neka hiša pogorela do tal, deloma so pa pogorele tudi sosedne zgradbe. V Pečarovcih v Prekmurju je strela zažgala hišo posestnika Petra Čelika in lo popolnoma upepelila. V Rogaševcih je pa zgorelo veliko skladišče žita. Škoda je precejšnja.

Elementarne nezgode v Italiji

RIM, 20. julija. V nedeljo in v ponedeljek so divjale po mnogih italijanskih pokrajinah hude nevihte. Reke so ponekod prekoračile bregove in povzročile veliko škodo. V Abruzzih je padala toča in potolkla vinograde. Tudi Tibera se je razlila preko bregov in opustošila plodna polja province Perugia. Veliko škodo so nevihte napravile tudi v Livornu in v Toscani, kjer so bile poplavljenе celo železniške proge.

Kdor vsem vse zaupa, temu ne smemo zaupati ničesar.

Lessing

Pogodbe o najemu zgradb, stanovanj in lokalov

Obvestilo davčne uprave.

Rok za sestavo pogodb o najemu zgradb, stanovanj in lokalov v smislu člena 8 zakona z dne 25. marca 1932, Službeni list št. 327-32, je potekel 1. julija 1932.

Za stanovanja in lokale do 2.400 Din letne najemnine, kakor tudi za podnajeme ni obvezno sestavljati pogodbe.

Ker se bo v najkrajšem času pričelo kontroliranje izvrševanja te zakonske odredbe, se hišni lastniki naprošajo, naj najemne pogodbe pripravijo in stavijo na razpolago, da se bo pregled lahko hitro in neovirano izvršil.

Opozarjamo obenem, da plača vsak gospodar, ki ni sestavil najemne pogodbe na monopoliziranem obrazcu do 1. julija t. l., odnosno pogodbe za nove najemnike ali za izpremembe v višini najemnine v 15 dneh od dneva vselitve ali izpremembe, poleg redne takse tudi še njen petkratni znesek kot kazen in takso za kazensko preiskavo.

Lastniki stanovanj in lokalov morajo ne glede na višino najemnine izdajati priznanice s predpisano takso o prejeti najemnini, sicer se kaznujejo po čl. 51. zakona o takсах.

Taksa znaša: a) za pogodbe: od 2.400 do 3.600 Din 10 Din, od 3.600 do 6.000 Din 20 Din, od 6.000 do 10.000 Din 30 Din, 10.000 do 20.000 Din 50 Din, od 20.000 do 30.000 Din 100 Din, 30.000 do 50.000 Din 200 Din, preko tega zneska pa za vsakih nadaljnjih 100 Din še ¼ % b) za priznanice: do 500 Din 1 Din, od 500 do 1000 Din 2 Din, od 1000 do 2000 Din 5 Din, od 2000 do 3000 Din 10 Din, preko 3000 Din za vsakih 100 Din še 0.25 Din. Tako določa člen 8. in 11. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o takсах z dne 25. 3. 1932, Službeni list 327/32 kos.

Mestni župan dr. Lipold

se je vrnil z dopusta in prevzel včeraj svoje posle.

Iz carinske službe.

Iz Soluna je premeščen k tukajšnji carinarnici carinski revizor g. Dragotin Paliaga.

Sprejem v višjo pedagoško šolo.

V višjo pedagoško šolo v Beogradu bo sprejetih v prihodnjem šolskem letu 60 učiteljev, odnosno učiteljic z osnovnih šol. Prošnje za sprejem je nasloviti na rektorat višje pedagoške šole v Beogradu do konca avgusta t. l.

Iz poštne službe.

Na pošto v Moškanjce je premeščena iz Maribora poštna uradnica Marija Verličeva, doslej uslužbena na tukajšnji kolodvorski pošti.

Poroka.

V nedeljo sta se poročila v tukajšnji frančiškanski cerkvi g. Bogomir Stupan, profesor mariborske realne gimnazije in gđc. dr. Helena Tominškova, profesorica in hčerka gimnazijskega ravnatelja g. dr. Tominška. Mlademu paru želimo vso srečo!

Zahvala.

Namesto venca na grob umrlega trgovca g. Hugona Starka je daroval trgovec g. Žlahtič znesek 200 Din tukajšnjemu prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu, za kar mu izreka poveljstvo pristrčno zahvalo.

Sprejem vajencev v železniško obrtno šolo.

Železniška delavnica v Velikem Bečkereku bo sprejela v prihodnjem letu v obrtno šolo do 40 vajencev. Prosilci morajo biti jugoslovanski državljani v starosti od 14 do 17 let, ki so dovršili vsaj dva razreda gimnazije. Prijave se sprejemajo do 25. avgusta. Šolanje traja štiri leta. Plača v prvem letu znaša na dan 12, v drugem 14, v tretjem 16 in v četrtem 18 Din. Podrobnejše informacije dobe zainteresirani pri tajništvu delavnice v Velikem Bečkereku.

Večerni promenadni koncert.

Jutri v četrtek zvečer bo promenadni koncert v mestnem parku. Igrala bo vojaška godba. Pričetek koncerta je ob 20. uri.

Smrtna pesem noža

DIVJAŠKI PRETEP PIJANIH FANTOV NA SLIVNIŠKEM POHORJU. — 17-LETNI POSESTNIŠKI SIN IVAN PEČOVNIK OBLEŽAL MRTEV NA KRAJU PRETEPA.

Preteklo nedeljo popoldne je popivala skupina fantov s Slivniškega Pohorja po raznih tamkajšnjih vinotočih. V družbi so bili sami mladi fantje, ki so razgreti od vina s svojim divjim kričanjem in petjem vzbujali pozornost prebivalcev, ki pač niso slutili, da se bo veseljačenje mladeničev tako žalostno končalo.

Ko je legel mrak na holmce Slivniškega Pohorja, so fantje zavili še v neki vinotoč. Tam je prišlo do ostrega prekanja med 17letnim posestniškim sinom Ivanom Pečovnikom iz Slivniškega Pohorja in 19letnim delavcem Francetom Rincem iz Ranče. V prepir so posegli še ostali fantje. Zabliskali so se noži in začel se je divjaški pretep. Kot žrtev tega pretepa je obležal v mlaki krvi 17letni Ivan Pečovnik. Zabodel ga je pijani delavec Rinc z nožem v prsa in mu pod tretjim rebrom predril prsni koš in pre-

rezal žilo odvodnico. Ko so fantje zagledali kri, so zbežali na vse strani. Zbežal je tudi ubijalec Rinc. Umirajočega fanta pa so pustili na Česnikovem travniku blizu vinotoča, kjer je kmalu nato izdihnil.

Truplo nesrečnega mladeniča so drugi dan prenesli na framsko pokopališče. Tja se je včeraj popoldne podala mariborska sodna komisija, katero so tvorili sodni zdravniški izvedenec g. dr. Jurečko, preiskovalni sodnik g. dr. Travnar in zapisnikar g. Sand. Pri obdukciji je komisija ugotovila, da je bil zabodljaj absolutno smrten.

Za ubijalcem so šli na lov še istega večera raški orožniki, ki so ga našli drugo jutro po krvavem dogodku spečega na nekem skednju. Aretiranec je orožnikom dejanje priznal, izgovarjal pa se je, da je bil popolnoma pijan. Odnegli so ga v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča.

Jubilej Slov. lovskega društva

Z intimnim družabnim večerom je mariborska podružnica Slovenskega lovskega društva snoči otvorila niz slavnosti ob priliki 25letnice svojega obstoja. Na prijazno vabilo odbornika in znanega lovca g. dr. Glančnika se je odbor zbral na njegovem lepem, svoječasno dr. Turnerjevem posestvu pod Kalvarijo, da se skupno slika v spomin na prvo četrstoletje obstoja društva. Skoraj polnoštevilno zbrani odborniki so bili nato gostje g. dr. Glančnika in njegove ljubezne soproge. Prisotni so bili med dr. tudi gg. župan dr. Lipold, višji gozdarski svetnik inž. Urbas in ravnatelj gozdarske šole inž. Zierenfeld. Izrečene so bile pristrčne zdravice; med dr. so govorili gg. župan dr. Lipold, predsednik podružnice Maribor SLD ravnatelj Pogačnik in dr. Glančnik. Družabni sestanek je potekel v najboljšem, pristnem lovsko pristrčnem razpoloženju. Prisotni lovci so ob tej priliki občudovali tudi bogato zbirko redkih in lepih lovskih trofej dr. Glančnika, ki je danes brez dvoma eden naših prvih lovcev. Pozdraviti je, da je podružnica Maribor SLD po svojih lepih uspehih za povzdigo našega lovstva sedaj začela gojiti tudi družabnost. Uspešno delo je zajamčeno šele tedaj, če se člani društva brez razlike stanu in mišljenja tudi družabno zedinijo in če v strnjjenih vrstah podpirajo stremljenja društva.

Srebrni denar pride v promet.

Pretekli teden so pripeljali v Beograd, Zagreb in Ljubljano več vagonov srebrnega denarja. Podružnice Narodne banke zamenjajo zdaj papirnate kovače za kovane novce do 20.000 Din na račun denarnih zavodov in državnih blagajn, zasebnikom pa do 1000 Din. Nove srebrnike so kovali v Angliji in so oni po 10 Din enako veliki ko drobiž po 25 par, nekoliko večji pa so oni po 20 Din. Vrednost prve pošiljke je znašala okoli 40 milijonov dinarjev.

»Prodana nevesta«.

Prirediteljem Mariborskega tedna se je posrečilo pridobiti za sodelovanje pri uprizoritvi Smetanove komične opere »Prodane neveste« na Trgu svobode znamenitega basista Josipa Križaja, ki si je kot Kecal pridobil velik sloves po vsej Jugoslaviji in tudi izven nje. Uloga Janka bo pa pel tenorist g. Burja, sedanji član olomouške opere in nekdanji tenorist našega gledališča, ki se je v zadnjih letih silno razvil in dosegel na Češkoslovaškem največji uspeh.

Sprejem v policijsko službo.

Predstojništvo mestne policije mariborske je razpisalo več mest stražnikov-pripravnikov. Prosilci, ki zahtevajo pogodbo št. 10. zakona o državnih policijskih uslužbencih, naj vložijo pravilno kolektivno in opremljene ter lastnoročno pisane prošnje do 16. avgusta pri predstojništvu mestne policije v Mariboru.

Posestno gibanje.

Žena krojaškega mojstra, Ana Toplakova, je prodala svojo hišo v Orožnovi ulici 10 posestnici Magdalen Gečevi za 52.000 Din. Trgovec Alojz Kuhar je pa kupil od Mariborskega kreditnega zavoda za 400.000 Din hišo št. 3 v Kettejevi ulici.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih zaradi tega mučijo krvno prenapolnjenost trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, daje, ki trpe na bolezni dančne sluznice, fisurah, hemoroidalnem zamotku, fistulah, jemljejo za izboljšanje črevesja jutraj in zvečer po četrtinko »Franz Josefove grenčice«. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefove grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. »Franz Josefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Žalostna usoda Mariborčana.

Trgovski potnik Drago Srebre, uslužben pri neki zagrebški tvrdki, se je podal na oddih v Poreč ob Vrbskem jezeru. Od tam se je preselil v hotel »Kanzelhöhe« pri Beljaku, od koder je pred dnevi izginil brez sledu. Uprava hotela je obvestila orožnike, ki so preiskali vso okolico, toda vse iskanje je bilo zaman. Ker je Srebre vzel s seboj samokres, domnevajo, da si je najbrže sam končal življenje. Nesrečni mladenič je rodom iz Maribora, kjer živi še njegova mati, katero je vest o sinovi usodi težko prizadela.

Jadranaši!

Streliška družina pri Sv. Juriju ob Pesnici priredi v nedeljo 24. t. m. streiško tekmo, na katero smo vabljani. Ker je Sv. Jurij obmejni kraj, pozivamo vse Jadranaše, da se te patriotične prireditve udeležijo v polnem številu. Odhod ob 13. uri. Isto velja za društvo »Nanos«.

Žrtev ljubzni.

Mlada Ivanka O., delavka, stanujoča v Strossmajerjevi ulici, se je že pozimi na neki veselici zagledala v postavnega čevljarčka. Kmalu se je razvila med njima velika ljubezen in zaljubljen Ivanika, čeprav še tako mlada, je kovala načrte za njuno srečno bodočnost. Zadnje čase pa jo je jel čevljarček zanemarjati in se ni več dosti zmenil ne za svoje obljube in ne za njo. To si je mlado dekle tako gnalo k srcu, da je v obupu sklenilo napraviti konec svojemu srčnemu trpljenju. Snoči pa je sklep v Ivankinem srcu dozorel. Ko je prišla z dela domov, je v svoji sobi izpila večjo količino lizola. Nezvestnost jo je našli še pravočasno domači in obvestili reševalce, ki so obupno mladenko z avtom prepeljali v bolnišnico, kjer so jo rešili smrti.

Popravljam vse moško perilo po jako nizki ceni. I. Babič, Maribor.

Popadljiv pes.

V Slivnici je domači čuvaj popadel 13letnega posestniškega sinčka Valterja Blažiča in ga tako močno ugriznil v desno roko nad komolcem, da so morali spraviti dečka v mariborsko bolnišnico.

Žalostni konec veselega žeganja.

Na Tinju so imeli preteklo nedeljo cerkveno žeganje. Kakor že navadno, so po žeganju posedeli v neki gostilni fantje. Ko jim je zlezlo vino v glave, so se jeli prepirati med seboj. Prišlo je na posled ted do pretepa, v katerem je neki posestniški sin s kolom do nezvesti pobil dnarja Karla Štefaneta in ga hudo poškodoval na glavi. Težko poškodovanega dnarja so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Ispred sodišča

Posledice mlade romantike

V mesecu marcu t. l. sta dva prijatelja, 17letni Ivan Lukavec in 17letni Emil Pesoly šla v Gradcu v kino, da si ogledata film »Maroko«. V tem filmu se pokazuje, kako dva mladeniča pobegneta od doma v Maroko. Ta film je tako močno uplival na njiju, da sta sklenila, da pojeta tudi v Maroko. Denarja za vožnjo nista imela in sta zato ukradla trgovcu Edmundu Stübingerju v Gradcu motorno kolo. Brez potnih listov sta se 18. aprila z motornim kolesom pripeljala do naše meje. V silnem tempu sta pasirala mejo in se prav nič nista ozirala na obmejne organe, ki so hoteli vozilo ustaviti. Na posled sta bila dirkača v Pesnici po orožnikih ustavljena in aretirana, nakar sta bila oddana v policijske zapore v Mariboru. Zaradi nedovoljenega prekoračenja državne meje brez listin, sta bilo policijsko kaznovana. Sodišče je uvedlo proti fantoma postopanje, ker se je tekom poizvedb in zaslišanja dognalo, pod kakšnimi okoliščinami sta prišla v Jugoslavijo. Pri tukajšnjem okrožnem sodišču je bila danes pred sodnikom poedincem razprava proti Emilu Pesolyju, ki je bil obtožen zaradi tatvine motornega kolesa. Obsojen je bil na tri mesece strogega zapor. Postopanje proti Lukavcu pa je bilo že poprej ustavljeno, ker se je izkazalo, da je stal pod uplivom Pesolyja. Ker ima Pesoly še druge grehe in sicer radi neke vlomne tatvine, ga zasleduje tudi deželno sodišče v Gradcu, ki je naprosilo tukajšnje sodišče za izročitev. Tukajšnje sodišče ga bo zato izročilo avstrijskim oblastim, ker je avstrijski državljan. Ko mu je sodnik sporočil sklep sodišča, je Pesoly zarosil, naj ga pustijo v naši državi — ker hoče postati — »jugoslovanski vojak«.

Moško perilo po meri pri I. Babič, Maribor.

Zapeka. Od mnogih zdravnikov predpisana naravna »Franz Josefova grenčica« uravnava delovanje črevesja, krepi želodec, izboljša kri, pomiri živce in ustvari tako splošno dober počutek in jasno glavo.

V zlato svobodo.

Včeraj je bilo odpuščenih iz tukajšnje kaznilnice večje število kaznjencev, ki so deloma prestali kazen, deloma pa so radi tepega ponajanja v zaporih bili pogojno izpuščeni. Med odpuščenci je bilo nekaj težkih zločincev, ki so presedeli dolga leta za zidovi mariborske kaznilnice. Izpuščene kaznjence je uprava kaznilnice oddala mestni policiji, ki jih je spravila na njihove domove in v pristojne občine.

Vlom v Mariborsko tekstilno tovarno.

Preteklo noč so drzni vlomci obiskali Mariborsko tekstilno tovarno v Motherjevi ulici. Razbili so okno na skladišču in se splazili v notranjost. Odnegli so 12 omotov raznobarvne svile, ki so bili zloženi na mizi, v vrednosti okoli 5500 Din in izginili brez sledu. Tatvino je prvi opazil davi okoli tretje ure nočni čuvaj, ki je o vladu obvestil policijo. Na kraj vloma se je podal tudi policijski daktiloskop g. Grobin, ki je našel več odtiskov. Za drznimi tatovi pa poizvedujejo zdaj detektivi.

Vreme.

Obeta se nam zelo spremenljivo vreme. Lepo in solčno vreme prevladuje le na jugu naše države. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Mariboru 28 (najnižja 14), v Ljubljani 27, v Zagrebu 31, v Beogradu 31, v Skoplju 31 in v Splitu 28 stopinj. Davi je kazal barometer v Mariboru 736, živo srebro v termometru pa je dopoldne ob 9. uri zlezlo že na 23 stopinj.

S policije.

Nič posebnega ne beleži danes policijska kronika. Aretiran je bil samo neki berač. Zabeleženih imajo tudi 14 prijav, povečini radi kršitve cestno-policijskega reda.

Sportne srajce v vseh barvah in izdelavah, po želji v vsaki obliki od Din 48.- naprej. I. Babič, Maribor.

Najlepše dnevno bivališče — mestni park — kavarna »Park« — zajutrek, kava, čaj, maslo Din 5.—

Pismo z Jadrana

MARIBORSKA POČITNIŠKA KOLONIJA P.R.K. V KAŠTELU LUKŠIČU PRI SPLITU.

Pred 14 dnevi smo odrinili iz Maribora na letovanje v Kaštel Lukšič pri Splitu. Železniški upravi, ki nam je rezervirala vagon ter nam na ta način omogočila prav udobno vožnjo, se na tem mestu prav iskreno zahvaljujemo.

Kmalu, ko je odrinil vlak s postaje, je nastalo med nami veselo razpoloženje. Kaj mislite, da bodo tako veliki fantje jokali, ko gredo z doma? To prepuščajo svojcem, sami pa se drže ponosno in še norčevali se bodo pozneje iz domačih, češ, videli smo že mnogo več sveta kakor vi.

Vozili smo se dolgih 24 ur. Videli smo mnogo sveta, zlasti pa revne kraške kraje. Srečni smo Slovenci, ker ne poznamo pustih, kamenitih tal. Zelen grmič je čudo sredi sivga kamenja. Ubogi prebivalci pa so imeli na dan naše vožnje pravi pravcati praznik. Naši usmiljeni malčki so metali odvišen kruh revnim pastirkom ob progi. S kako slastjo so ga jedli, ve le tisti, ki je preizkusil razliko med ovsenjakom in belim kruhom.

V Lukšiču smo si prav udobno uredili. Spimo v šoli v dveh razredih. Dneve preživljamo po naprej določenem redu. Toč no ob določenih urah jemo, se solčimo, kopamo in vsako jutro telovadimo. Ob večerih pa posedamo v pristanišču in predevamo slovenske narodne pesmi. Dalmatinci nas prav radi poslušajo in nagraja našo deco s ploskanjem in vzklikanjem: »Još pevajte!«

Ob nedeljskih popoldnevih prirejamo izlete ob obali, kjer si sledi od juga proti severu sedem kaštelov v naslednjem redu: Gomilica, Kambelovac, Lukšič, Stari, Novi, Štavelj in Nehaj.

Najlepši je Kaštel Novi. Tu so moderni hoteli, ki pa so letos radi gospodarske krize precej slabo obiskani.

Kraji so dokaj različni od naših. Hiše so razvrščene v ulicah, ki pa so zelo ozke in temne. Hiše so visoke in zidane iz sivega kamenja. Hoja po ulicah ni najprijetnejša, zato pa je zelo lepo potovati ob obali, kjer se vije med južnim zelenjem lepa cesta. Nikakor se ne moremo nagledati lepši palm in drugih tropskih rastlin, zato med izletom mnogo postajamo in ogledujemo. Otroci so tudi takšni, da bi hoteli vse nesti domov. Imajo že polne kovčke školk, ki so jih nabrali v morju, pa žele še rastlin in vsega, česar nimajo doma.

Prava senzacija za naše dečke so hidroplani, ladje in jadrnice. O tem vam debatirajo, da je kaj! Prijetno pa je zares gledati, s kakšno brzino vozijo tukaj vodno letala in ladje, posebno še, če primerjajo te hitrosti s hitrostjo bivšega mariborskega čolna. (Polž, so mu rekli.)

Dečki napravljajo iz lubja tudi sami ladje in jih spuščajo v morje. Marsikatero bodo najbrže popravili v kovčge in kazali doma umetniško delo iz Jadrana.

Z Mariborom in Slovenijo nismo izgubili zveze. Prav dobrodošel nam je »Večernik«. Čitajo še fantje dokaj radi, samo pisati se jim ne ljubi, ali pa so postali na mah tako varčni. Ko smo vprašali Jožka, če je že pisal mami, je prav resno odvrnil: »Nimam časa.« Kaj hočete, delavni so postali. Ako ne bi obveščali staršev potom »Večernika«, bi bili morda zares v skrbeh. Povemo vam pa, da smo doslej vsi zdravi. Kako se nam bo godilo pozneje, vas bomo obvestili, če se ne bodo gospodje pri »Večerniku« naveličali.

Kaštel Kambelovac se pripravlja na »žeganje«. Tudi mi se ga bomo najbrže udeležili, pa vam bomo pisali, kako je bilo. Morda bo celo kdo tako srečen, da prejme za spomin srce iz lecta, poteni naj ga preizkusi, če je kaj podobno tistim, ki jih prodajajo slovenski lektariji.

Starec in mladenka

Če se ljubosumnost zagriže v srce...

Pred nedavnim je bila v Dallasu v državi Texas senzacionalna razprava. Neki sodnik je bil obtožen umora. Razprava je temeljila na ljubavni tragediji, ki je bila tem strašnejša, ker je bilo umorjeno dekle popolnoma nedolžno. Apelacijski sodnik Brady, človek 60. let, se je bil zaljubil v mlado plavalso tajno Niris. Niris je bila najlepše dekle vsega mesta in je zaljubljenega svetnika tudi uslišala. Svoji lepi izvoljenki pa sodnik ni zaupal, zato jo je zasledoval na vsakem koraku. Bil je strašno ljubosumen in med njima je prišlo čisto do neprijetnih sporov. Neka dne je tako opazil sodnik, da je spremljal dekle proti domu neki mladenič. Njegova ljubosumnost ni imela nobene meje več. Ves besen je zagrabil nož in ga zasadil dekletu naravnost v srce. Obsojen je bil na tri leta ječe. Šele po obsodbi je izvedel, da ga dekle ni nikdar varalo in da mu je zvesto vračalo ljubezen.

Plemeniti dar ekscesarja Viljema.

Protestantovska cerkva v Marijinih Laznih, ki je last ekscesarja Viljema, je te dni proslavljala 75-letnico svojega obstoja. Ob tej priliki je Viljem obdaroval tamkajšnjega pastora za njegove zasluge z visokim odlikovanjem obenem pa poslal za reveže 100 mark. Res velikodušen dar, če upoštevamo, da je Viljem še danes najbogatejši človek Nemčije...

Kulturne vesti

Izvestje Muzejskega društva v Mariboru.

V uredništvu dr. Leopolda Poljanca je izšlo Muzejsko društvo v Mariboru te dni svoje prvo »Izvestje«, ki je grafično zelo okusno in moderno izvedeno in obsega 60 strani četrtinke. Profesorica Silva Antičeva je napisala deset strani obsegajočo razpravo »Pevci mariborske okolice«. V njej je našela in opisala vse naše ptice pevke, na katerih je okolica Maribora tako bogata. Omenja jih 38. Razpravi sta dodani tudi dve krasni trobarvni sliki, delo akad. slikarja prof. Kosa. Prva predstavlja kalina in samico, druga pa par kobilarjev.

Prof. Ciril Šlebingar je obdelal predmet »Toplice in slatine na Slovenskem Štajerskem«. Sprejaj je navedel ogromno literaturo, nato pa napisal uvod, v katerem nas seznaja z geološkimi podlagami naših toplih in mineralnih vrelcev ter s njimi samimi. V nadaljni razpravi obravnava po vrsti gleichenberško in slovenjegiško skupino, vrelce štajerske termalne črte in posavsko skupino. Razpravi je dodal več analiz, dva zemljevida in sliko izbruha slatine v Petranjih l. 1906. Ta raprava je bila za nas že zelo potrebna, ker doslej sploh še nismo imeli enotnega, znanstveno sestavljenega pregleda tega našega najznačilnejšega geološkega pojma.

»Izvestje« zaključuje Društveni glasnik, v katerem je podano izčrpno poročilo o delovanju Muzejskega društva v Mariboru v letu 1931. »Izvestje« dobe člani društva za 15 Din članarine na leto brezplačno, razen tega imajo pa tudi prost vstop v muzej. Tisk je izvršila vzorno Mariborska tiskarna.

Šest milijonov davkov preveč.

Svetovno znanega filmskega zvezdnika Douglasa je neka ameriška davčna uprava obvestila, da je v zadnjih štirih letih plačal nekaj nad šest milijonov davkov več, kakor bi bilo potrebno in da mu bo oblast to vsoto vrnila. Koliko jih je med nami, ki bi bili radi v koži tega filmskega zvezdnika?

Nečloveški oče.

V nekem romunskem mestu je sirovost tamošnjega trgovca Abtroniča razburila vse prebivalstvo. Trgovca, ki se pravda že več let s svojo ženo za ločitev zakona, je prišel v stanovanje svoje žene in zahteval, da mu izroči 14-mesečnega sinčka. Ker pa mati tega ni hotela storiti, je trgovec planil nanjo, zgrabil otroka, ga ji iztrgal iz naročja in treščil skozi okno drugega nadstropja na cesto. Nečloveškega očeta je policija aretirala.

Sokolstvo

Lepo uspeli nastop sokolske čete pri Sv. Barbari.

Sokolska četa pri Sv. Barbari v Slovgoricah je preteklo nedeljo slavila svoje dveletno uspešno delovanje. Drugi javni nastop čete je pokazal, kako globoko se je ukoreninila sokolska misel v tem kraju. Lepega slavlja so se udeležili tudi šentlenski Sokoli s starostom br. dr. Goriškom, Sokoli od Sv. Trojice s starostom br. dr. Weixlom in sokolska četa od Sv. Ruperta s starostom br. Jautom na čelu. Posamezne točke nastopa so bile skladno izvajane. Pri nastopajočih se je poznala dobra pripravljenost, na kar sta lahko ponosna br. načelnik in načelnica s. Milka Kotnikova. Po nastopu se je razvila lepa in dobro obiskana sokolska veselica, s katero si je četa tudi gmotno nekoliko opomogla. Vsi, ki so se udeležili tega slavlja, so odnesli najlepše utise od Sv. Barbare. Vrli barbarški sokolski četi pa želimo še nadaljnega razmaha in kličemo ji krepek: Zdravo!

Sport

MOLNP. Službeno.

V nedeljo 24. t. m. bodo te-le tekme: Ob pol 16. uri prijateljska tekma ISSK Maribor rezerva:SK Železničar rez.; ob pol 18. uri prvenstvena tekma ISSK Maribor:SK Viktorija (Zagreb). Obe tekmi bosta na Mariborovem igrišču. Službujoči odbornik g. Amon. — Tajnik.

Iz odbora za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno.

Za stranska sodnika prvenstvene tekme sta delegirana gg. Bizjak in Skalar. Prijateljsko tekmo ob pol 16. uri bo pa sodil g. Nemec. — Tajnik.

— Ali vidim prav, Minka? Vi sprejemate vojaka v kuhinji?

— Ah milostiva, oprostite, nisem si upala peljati ga v salon!

Valentin Katajev:

Cedrove iglice

(Posvečeno spominu Averkencovega Čackina.)

Sojkin je pridrvel v kabinet ravnatelja trusta. Ravnatelj je med tem časom govoril v dva telefona, pisal poročilo, pil čaj in sešteval račune. Obraz je imel izmučen. Začuden je pogledal neznanega Sojkina.

»Jaz sem Sojkin. Zdravstvujte! Če hočete, lahko zaslužite.«

»A?« je vprašal ravnatelj, ki je prav malo razumel, kaj mu pripoveduje.

»Nakažite mi predujem v vsoti pet tisoč v zlatu in čez nekaj dni jih boste imeli v skladišču.«

»Kaj?«

»Cedrove iglice. Stopetdesettisoč pudov.«

»Ce-e-cedrove i-i-iglice? Kaj ste znoreli?«

Sojkin se je pomilovalno nasmehnil.

»Vprav cedrove, vprav cedrove in vprav vi ste znoreli...«

»Prijatelj, toda čemu nam bodo cedrove iglice, ko se pa naš trust bavi izključno le z ribami? In obče, ne ovirajte me pri delu! Nimam časa. Da, da — poslušam... Halo... Kdo govori? Červonci? Nič posebnega — papirnati rublji. Iz postrovi seveda! Halo...«

Sojkin se je udobno zavalil v naslonjač in ogledoval bronastega psa na ravnateljevi mizi.

Ravnatelj je končal telefonski pogovor in nadaljeval poročilo. Sojkin se je nasmehnil s krajem levega očesa in prijazno nasvetoval:

»Toda cedrove iglice morate vendarle kupiti!«

»Kaj ste še vedno tukaj?« je vzkliknil ravnatelj. »Sodrug, vi me ovirate pri delu. Ali niste videli na vratih napisa: »Nejavljanim vstop prepovedan!« Prosim, odidite...«

Sojkinu je postalo zamalo:

»Kje je pri vas napisano, da je nejavljanim vstop prepovedan?«

»Sluga, odpeljite ga! Zadosti mi je tega...«

»Sluga, ni treba. Sam bom šel. Sodrug ravnatelj, na svidenje! Že grem. Torej ne pozabite: kupiti morate cedrove iglice.«

Ravnatelj je zaškrtal z zobmi.

Sojkin je slugi pomenljivo namignil in se izmuznil iz kabineta.

V kabinet je stopil tajnik. Spoštljivo se je priklonil.

»Semjon Nikolajevič, nenavaden sluga! Stopetdesettisoč pudov cedrovih iglic bajeslovno poceni! Trideset procentov je naših... Pet tisoč rubljev predujema in...«

Ravnatelj je izbulil oči:

»Kaj, spet cedrove iglice? Vi tudi? Prijatelj, čemu nam bodo cedrove iglice, ko pa trgujemo samo z ribami?«

Tajnik je skomignil z rameni.

»Kakor hočete...«

»Razjasnite mi, čemu?«

»Kar tako.«

Ravnatelj se je prijel za glavo.

»Pustite me samega! Ne rabim cedrovih iglic. Ste razumeli? Odidite!«

Tajnik se je žalostno nasmehnil.

»Slušam. Toda cedrove iglice morate vendarle kupiti.«

Ravnatelj se je zaril z glavo v papirje.

Po prstih je vstopil sluga, previdno postavil na papirje čašo čaja in bolestno zamrmral:

»Sodrug ravnatelj, kupiti morate cedrove iglice!«

»Vem!« je zarjul ravnatelj.

Telefon je zazvonil. Ravnatelj je pograbil slušalo.

Iz slušala se je začul tenek glas:

»Kupiti morate cedrove iglice...«

Ravnatelj je razbil s stolom telefon in odvihral domov.

»Manja, strašno so me izmučili. Ali je obed gotov?«

Žena je snela z glave klobuk, ki ga je bila pravkar primerjala, nežno pogledala moža, povesila oči in tiho dejala:

»Dragi, kupiti moramo cedrove iglice.«

Ravnatelj se je nezavesten zgrudil na tla.

Sojkin je dejal.

»Kako vam je?« je vprašal zdravnik, ko je štel njegove ravnateljske utripe.

»Hvala, nič.« je smehljaje se dejal ravnatelj. »Menim, da cedrovih iglic ne bo treba kupiti?«

Zdravnik je dvignil kazalec.

»Vprav cedrove iglice morate kupiti!« Ravnatelj je tiho zaihtel.

»O Gospod, čemu mi bo stopetdesettisoč pudov cedrovih iglic? Če bi bile vsaj gramofonske, pa so cedrove.«

V salonu je papiga kričala v kratkih presledkih:

»Kupiti morate cedrove iglice!«

Ravnatelj je slabo spal in še v sanjah je videl požarno lestev, ki je kričala:

»Kupiti morate cedrove iglice! Razumete?«

Naslednje jutro je ravnatelj z upadlim in izmučenim obrazom stopil v trustovo poslopje. Lakaj mu je veselo snel suknjo.

»No, sodrug ravnatelj, ali ste že kupili cedrove iglice?«

Ravnatelj je planil v kabinet in zahropel:

»Dobro, vrag naj vas vzame! Pokličite onega, kako se mu že pravi... Kupil jih bom.«

»Sem že tu,« je prijazno dejal Sojkin in lezel iz predala pisalne mize. »Tu je asignacija na pet tisoč zlatih rubljev. Podpišite! Čez nekaj dni jih boste že imeli v skladišču. Hvala! Takoj tečem plačati agente. Na svidenje! Pišem se Sojkin, ne pozabite.«

Sojkin je jadrno izginil, mahaje z asignacijo pa zraku.

Ravnatelj je zamolklo plakal.

Nadaljevanje v sosednjem oddelku poljubnega časnika...

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Trdo delo in nezadostna hrana pa je Annemarijo zelo zdelalo, tako da to leto ni več zapustila Nemčije. Delala je z Matthiesom v njegovi pisarni, pogosto pa se je po cele dni zaprla v svojo sobo, kjer je ležala na preprosti postelji. Razen morfija je sedaj jemala tudi alkohol, ako je hotela biti sposobna za duševno delo. Kdor jo je poznal še iz časov, ko je delala skupno z Winankjem, se je prestrašil, ko jo je sedaj zagledal, tako zelo se je bila spremenila.

Napočilo je leto 1918., ki je prineslo že dolgo napovedano pomladno ofenzivo Nemčije. Toda ta ofenziva ni imela zaželjenega uspeha; in visoki častniki v glavnem stanu so delali dolge obraze. Ako udarec ni segel globlje, kot pa so to kazali zunanji znaki, ako Francija ne izkruvavi na znotraj, potem so izgledi v bodočnost za osrednje sile zelo temačni. Zadnje rezerve na ljudeh in materialu so bile že izčrpane.

Se enkrat so se obrnili na Mlle. Docteur in jo naprosili, naj prevzame neko misijo v Franciji. Tam naj bi se prepirala o resničnem stanju v deželi, katerega očitno nobeden tam delujočih agentov ne vé pravilno presoditi. Upali so tudi, da bo dobila važna poročila, ki bodo nemškim bojnim silam omogočila posleden silovit udarec na sovražnika.

Kot običajno so ji dali popolnoma svobodne roke v izbiro načina in sredstev, in Annemarija se je odločila za pot preko Španije v Francijo. Prispela je tja bržkone s podmornico. Pozno v pomladi ali v začetku poletja leta 1918 je bila v Barceloni, kjer se je izdajala za ženo nekega bogatega argentinskega farmarja in se je kazala navdušeno za antantino stvar. Kmalu je imela okoli sebe majhno skupino istomislečnih Španjolk, in je dosegla za majhno število članic Rdečega križa dovoljenje, da smejo obiskati francoske in angleške vojaške bolnice na zapadni fronti. Kot voditeljica, ki je pričela ves pokret, je seveda spadala tudi k delegaciji, ki je bila sestavljena iz sedmih dam. Francoska vlada jim je dovolila vse mogoče olajšave.

Kaj se je v teku te njene zadnje, težke misije godilo, ne bomo nikdar izvedeli. Vsekakor je napravila to težavno potovanje k fronti s šestimi španskimi damami, od katerih niti ena ni imela pojma o pravi identiteti njihove voditeljice. Sigurno je dobila popoln vpogled v ves položaj in njene izkušene oči so gotovo videle stvari, katere so drugim ostale popolnoma neopazene.

Po končanem potovanju je bržkone poročala, da je igra izgubljena in da se Nemčija ne more več boriti proti neštevilnim nasprotnikom, ki jih sedaj antanta pošilja v boj. In odslej ni Mlle. Docteur prevzela nobenih misij več.

Izgleda, da se je nemška vlada izkazala hvaležno za usluge, katere je ta največja vohunka napravila svoji domovini. Storili so vse zanj, vendar pa je pri njej vsa umetnost zdravnikov odpovedala. Čim je prenehala z delom, je postala popolnoma apatična, in nobena stvar je ni mogla več zadržati iz njenega ravnodušja. Dobila je še več ponudb, da bi delala za druge države, višino honorarja pa naj bi sama določila. Posebno caristični protirevolucionarji so se zelo trudili, da bi stopila v njihovo službo proti boljševikom. Toda vse ponudbe je gladko odklonila.

Končno pa se je zrušila pod vplivom zavžitih mamil. Še sedaj živi v nekem švicarskem sanatoriju, kjer čujeta dve bolničarki noč in dan pri njej. Pravijo, da čisto pripoveduje o svojih doživljajih in da pravi svojim bolničarkam brezvezne povesti o raznih krajih in ljudeh. Ime pa, katerega najpogosteje slišijo iz njenih ust, je ime Carla von Winankja.

Neuspehi.

V prejšnjih poglavjih smo opisovali uspehe in triumpfe raznih vohunov. Moramo pa spoznati tudi drugo plat, in bomo govorili sedaj tudi o neuspehih, ki so doleteli marsikaterega agenta. Pri najmanj dveh prilikah bi bila potekla svetovna vojna popolnoma drugače, ako bi bil tajni urad imel možnost poslati potrebne podatke.

O neuspehih nesrečne »Dardanelske ekspedicije« so že toliko pisali, da je res nepotrebno ponavljati podrobnosti iz te epizode svetovne vojne. Samo na kratko: Leta 1915. so angleške bojne ladje obstreljevale utrdbe, katere varujejo ozko vodno cesto k Marmarskemu morju. Kasneje so tja poslali čete in z ogromnimi žrtvami na ljudeh in materialu so na nekaterih krajih izsilili pristanek ladij. V teku poletja so bili tam hudi boji, vendar pa je Turkom, pod vodstvom genialnega nemškega vojskovodje generala Limana von Sandersa, uspelo zapreti pot proti Carigradu. Čeprav so angleške čete obdržale svoje postojanke na polotoku Gallipoli, so kljub temu sklenili, da jih odpokličejo, in naslednjo zimo so jih res tudi ukrkali. Carigrad je ostal v turških rokah.

V poletju 1916. so se čule govorice o bojnem pohodu na Dardanele. Govorili so, da bi bili Angleži lahko večkrat zavzeli Carigrad, da pa v odločilnem trenutku niso nikdar napadli. Turki sami so poizkušali tako slabo presojati, da so imeli že vse arhive pospravljene in da je na drugi strani Bospora že čakal vlak, ki bi jih odpeljal v notranjost Male Azije.

Toda to so seveda bile samo govorice, ki niso bile dokaj verjetne. Potrdila za to ni bilo, gotovosti pa takrat ni bilo mogoče dobiti.

Cena knjig v razvoju napredka

Rokopisi starega in srednjega veka.

Mi, ki imamo tiskanih knjig v izobilju, si težko predstavljamo, koliko so bile vredne pred iznajdbo tiska z roko napisane knjige. Prve evropske knjige, ki so jih pisali stari Grki, so bile zelo drage že zaradi blaga, na katero so pisali. To je bila zelena koža pod skorjo rastline »papyrus«, od katere ima tudi sedanjí papir svoje ime. To blaga pa so morali Grki uvažati iz Egipta, zato so bili stari grški rokopisi tako zelo dragi. Za ozek pas »papyrusa« so morali plačati srebrno drakmo. Papyrus se je pocenil šele za časa Aleksandra Velikega, ko so začeli rastlino gojiti v večjih nasadih.

Dediči grške kulture so bili Rimljani. Ti so živeli že v boljših razmerah glede materiala za pisanje, in knjiga pesmi je veljala n. pr. le nekaj cekinov. Za večja

delo so pa tudi še takrat plačevali prav lepe vsote. Tako vemo, da je Pliniju starejšemu ponudil neki trgovec okoli 60.000 zlatih kron za njegove zgodovinske zapiske. V Rimu je živelo za časa cesarjev prva stoletja po Kristu dosti založnikov, ki so razpošiljali napisane knjige po vsem tedanjem rimskem cesarstvu.

Jako redke so pa postale knjige v srednjem veku, ko so mohamedanski Arabci zavzeli Aleksandrijo v Egiptu in onemogočili trgovino s papirjem. Imeli so za pisanje pač tudi pergament, bil pa je tako drag, da si je tako knjigo privoščil lahko le deželni knez, bogat trgovec ali pa premožen samostan. Za drobno knjigo je moral plačati franc. kralj Ludvik XI. sto cekinov, samo da jo je smel dati prepisati. grofica Anjou pa je dala za droben molitvenik 200 ovc, cel kup lisičjih kož in nekaj voz žita. Zato so ljudje takrat rekli, da se tistemu ne godi slabo, ki ima knjige. Nekemu profesorju je zgorela hiša. Rešil pa je pred ognjem dva zvezka Ci-

ceronovih govorov. Oba zvezka je prodal in je dobil toliko, da si je lahko sezidal novo hišo.

Dobro pa se je začela razvijati trgovina s pisanimi knjigami šele v trinajstem stoletju, zlasti v mestih, kjer so bila vseučilišča, n. pr. v Parizu in v Bologni v Italiji, kjer so celo ženske prepisovale knjige. Dandanes pa imajo rokopisi toliko večjo vrednost, kolikor redkejši in starejši so.

Literarne nagrade za otroke.

V Franciji je razpisana literarna nagrada za otroke. Nagrada znaša 2000 frankov in bo razdeljena med otroke, ki niso starejši ko 13 let in pošljejo komisiji najlepše leposlovne spise. Obvezati se pa morajo s častno besedo, da jim pri sestavljanju niso pomagali odrasli.

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Glad na zapadni obali Mehike.

Radi železničarske stavke so nekateri kraji na zapadni obali Mehike popolnoma odrezani od ostalega sveta. V teh krajih je zavladal strašen glad, za katerim je doslej umrlo že nad 200 oseb, nad 5000 oseb pa trpi grozno pomanjkanje.

V dneh razoroževanja...

Kis za vlaganje

Spirit za vlaganje

Tel. 25-80 JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, Gosposka ulica 9 Tel. 25-80

Dvosobno stanovanje

s pritlikinami želi s 1. septembrom ali oktobrom t. l. kjerkoli v Mariboru najeti točno plačujoča družina dveh oseb. Cenjene ponudbe pod »Zadovoljnost« na upravo »Večernika« do 25. julija. 2239

Jos. Tichy I Dr.

Konces. elektrotehnično podjetje Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 2756, proizvaja elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčni ceni. 1603

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago, izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3, za kavarno »Astoria«. 3

Mirno stanovanje

sobo in kuhinjo, išče uradniški par brez otrok s 1. ali 15. avgustom. Ponudbe pod »Avgust 2« na upravo »Večernika«. 2270

Kupujte zelenjavo

pri domačih vrtnarjih! Fižol, grah Din 2.— kg. Bonč Vladimir, Glavni trg. 2201

Trgovina v Mariboru

proti mali odkupnini na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 2279

Dve opremljeni sobi

iščem takoj. Najraje v pritličju s posebnim vhodom, po možnosti v bližini kolodvora. Vojaški kapelnik 45 peš. puka. 2272

Prodajam novo zidano hišo.

Devica Marija Brezje 13, pri Mariboru. 2275

Hiše ali posestva

od 35.000 Din naprej prodaja Posredovalnica. Maribor, Sodna ul. 30. 2276

Splošno vzajemno podporno in kreditno društvo Maribor

naznanja, da se je preselilo na Rotovski trg št. 8 I. Uradne ure od 9. do 12. Večje število poverjenikov za vse kraje se sprejme. 2278

Točim vino

lastnega pridelka, liter 6 do 8 Din, od 5 litrov naprej liter po 5 Din. 2274

Dolajš, Stritarjeva ul. 7 Maribor

! NOVO ! Aleksandrova cesta 19!

(zraven prekajevalnice Benko). Okusni črni, beli in mlečni kruh; pecivo, keks, suhor. I. marib. delavska pekarna. 2162

Nova tristanovanjska hiša

v bližini Maribora ceneno na prodaj. Naslov pove uprava lista. 2243

Sanatorij v Mariboru

Gosposka ulica 49 Telefon 2338
Lastnik in vodja
Kirurg dr. Mirko Černič
Najmoderneje urejen za operacije, zdravilni aparati: višinsko sonce, diaermija, tonizator, žarnica »Hala« Enterocleaner, zdravljenje z radijem (piljača in kopeli) Cene zmerne!

Naročnikom in čitateljem »Večernika« priporočamo te-le mariborske tvrdke, naše inserente!

Marija Favai

trgovina z dežniki
Glavni trg

Franc Škof

modna trgovina za gospode in dame
Aleksandrova cesta 33,
pletarna Cvetlična ulica

I. Pečar

drogerija
Gosposka ulica

Božidar Guštin

trgovina z drvmi in premogom
Cankarjeva ulica 24

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: JOSIP FR. KNAFLIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA V Mariboru